

KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK

KATOLIKUS HIT TAN

Ószövetség

A vizsgázó a bibliai szemelvények segítségével mutassa be, hogy az üdvtörténet első szakaszában a zsidóság a maga történelmében hogyan tapasztalta meg az üdvösséget (boldogságot) ígérő Isten jelenlétét, működését. Reflektáljon arra, hogy a hívő ember személyes életének körülményeiben is jelen van a boldogságot ígérő és előkészítő Isten.

Adjon a témához tartozó rövid történeti bevezetőt.

Aktualizálja a szöveget a keresztény életgyakorlatra.

Az ószövetségi üdvtörténet a kezdetektől a próféták aranykoráig A teremtés, Isten elgondolása a teremtett világról és az emberről

A bűnbeesés és a bűn következményei Az ősatyák istenélménye, meghívása, a nekik adott ígélet és a velük kötött szövetség Mózes és a mózesi szövetség

A Dávidnak tett messiási ígélet

Az ószövetségi üdvtörténet a próféták aranykorától a hellenista korig Illés, Ámosz és Ozeás próféta Izajás, Második Izajás Jeremiás próféta Ezekiel próféta Dániel próféta (Apokaliptika)

Zsoltárok könyve Illés, Ámosz és Ozeás próféta Izajás, Második Izajás Jeremiás próféta

Ezekiel próféta Dániel próféta (Apokaliptika) Zsoltárok könyve Bölcsességi és lírai irodalom

Újszövetség

A vizsgázó adjon számot az újszövetségi könyvek, különösen az evangéliumok ismeretéről. Mutassa be, hogy a sajátos műfajokban és igehirdetői céllal megfogalmazott újszövetségi vallási drámák arról tanúskodnak, Jézus követői élményszerűen meggyőződtek arról, hogy mesterük a megígért messiás, aki az emberek üdvössége érdekében valóban legyőzte a halált.

Krisztus misztériuma:

Jézus születése és gyermekkora, személye, küldetése, tanítása, a Messiás közössége Jézus születésének értelmezése Máté evangéliuma szerint Jézus születésének értelmezése Lukács evangéliuma szerint Jézus a Messiás Jézus messiási küldetése Jézus tanítása Isten országáról Jézus mint Messiás közösséget hoz létre

Krisztus misztériuma:

a messiási csodák, a Messiás megváltó szenvedése, halála és feltámadása, az első Pünkösöd – az

egyház születése A Messiás tettei: a csodák (ördögűzési és gyógyítási, ajándékozó és mentő-, feltámasztási csodák) Jézus megváltó szenvedése Jézus megváltó halála Jézus feltámadása

Az első Pünkösöd – az egyház születése

Egyháztörténelem

A vizsgázó a különféle történelmi korokból vett szemléletes képek és szövegek segítségével mutassa be – a profán történettudomány anyagait használva –, hogy az egyház története a Jézus Krisztusban kezdődő újszövetségi üdvtörténet folytatása. Mutasson rá, hogy az egyház történetének valamennyi eseményében Isten működik, és ezeken keresztül Ő készíti elő az emberiség üdvösségét. Ismerje a témához tartozó legfontosabb személyeket, eseményeket, történelmi színhelyeket és időpontokat.

Az egyház történelme mint üdvtörténet az első század végétől a Trienti Zsinatig Az isteni bátorítás jelei az üldözések idején és a kereszténységet üldöző hatalom szemléletmódjának változása (313-ig)

A jézusi igazság győzelme az ókori egyetemes zsinatokon

Az isteni üzenet az egyházatyák műveiben (pl. Szent Ágoston Isten állama című művében)

Az evangélium ereje a szerzetességben a korai remetektől Assisi Ferencig

Az egyházi állam létrejöttének okai és az isteni vezetés jelei szent pápák működésében (756-ig)

Szent István és az Árpád-házi szentek Jézus evangéliumának szolgálatában

A bűn okozta egyházszakadás tényében (1054; 1130) rejlő isteni figyelmeztetés

A félreértett evangelizáció és a helyes tanúságtevés (keresztes hadjáratok, inkvizíció – új szerzetesrendek; Domonkos, Assisi Ferenc) a IV. Lateráni Zsinatig

Az egyház történelme mint üdvtörténet a Trienti Zsinattól a II. Vatikáni Zsinatig A reformáció értékeiben és negatívumaiban rejlő isteni üzenet: forradalom helyett belső megújulás!

A Trienti Zsinat (1545-63) a megújulás szolgálatában

Jézus örömhírének hiteles hordozói: Avilai Teréz, Loyolai Ignác, Néri Fülöp, Borromeo Károly, Kalazanci József, Pázmány Péter stb.

Az egyház a francia forradalom (1789) előtti és alatti időszakban; a forradalom utáni katolikus megújulás: Vianney János, Newman kardinális, Karolina Gerhardinger, Hofbauer Kelemen, Don Bosco stb.

Az európai forradalmak; az I. Vatikáni Zsinaton (1869-70) megfogalmazódó isteni üzenet

Az isteni hívásra válaszoló tanúságtevők (Lisieux-i Teréz, Batthyány-Strattmann László, Edit Stein, Maximilian Kolbe stb.) és a kapitalizmus kihívásaira válaszoló egyház

Az áteredő bűn szövevényében vergődő emberiség (a két világháború, a fasizmus és a

kommunizmus) és a II. Vatikáni Zsinat (1962-65) mint Jézus örömhírének tolmácsolója
Az ökumenikus törekvések mint a Lélek munkálkodásának jelei

Az üdvtörténet misztériumai a liturgiában (Dogmatika)

A vizsgázó legyen képes az egyház liturgiájából kiindulva a dogmatika segítségével bemutatni, hogy a különféle liturgikus időszakok, cselekmények és jelképek az üdvtörténet misztériumaira emlékeztetnek, vagy ezeket a misztériumokat jelenítik meg.

Az üdvtörténet legfőbb misztériumaira emlékeztető liturgikus ünnepek és időszakok dogmatikája (liturgikus dogmatikája)

(A görög szertartású tanulók saját liturgikus hagyományuk alapján mutatják be a dogmatikai tanítást.) A teremtés, a bűnbeesés és az ígélet dogmatikája – az advent liturgiája

A megtestesülés dogmatikája – a karácsony liturgiája

A megváltás és a halálon túli lét dogmatikája – a húsvét liturgiája

A Szentlélekről szóló dogmatikai tanítás – a pünkösd liturgiája

A Szentháromság liturgiája – a Szentháromság vasárnapjának liturgiája

A Mária-dogmák krisztológiai mondanivalója – Mária-ünnepek

Az üdvtörténet valamennyi misztériumát megjelenítő szentmise és a többi szentség Az ószövetségi üdvtörténetre és a Jézus nyilvános működésére emlékeztető igeliturgia és dogmatikája

A Jézus Krisztus megváltó kereszthalálát és feltámadását megjelenítő eukarisztia liturgiája és dogmatikája

A keresztség és a bérmálás szentségének liturgiája és dogmatikája

A kiengesztelődés és a betegek kenete szentségének liturgiája és dogmatikája

A házasság és a papi rend szentségének liturgiája és dogmatikája

Az imádság dogmatikája

A szentek tiszteletének dogmatikája

Az üdvtörténet erkölcsi tanulságai (Erkölcstan)

Az üdvtörténet erkölcsi tanulságainak feltárásával mutassa be a vizsgázó, hogy a konkrét ember erkölcsös élete nem más, mint a személyére vonatkozó isteni „álomnak”, személyes éthoszának fölfedezése és szabad megvalósítása.

Az ember mint erkölcsi lény – az erkölcsös élet és útmutatója: a „törvény” Az üdvtörténeti erkölcstan fogalma (az éthosz, az erkölcsös élet, az erkölcsös élet célja, morális és etika)

Az ember erkölcsi mivoltának megfogalmazása az Ószövetségben, Jézus tanításában és a jézusi

VI. melléklet

tanítást értelmező egyházi megnyilatkozásokban

A törvény az ószövetségi üdvtörténetben, Jézus tanításában és a jézusi tanítást értelmező egyházi megnyilatkozásokban

Az értékek világában eligazító erkölcsi útmutatások és törvények (erények, bioetikai útmutatások, szexuális etikai, szociális etikai és társadalometikai törvények)

Az erkölcsi halál és az erkölcsi feltámadás A bűn és a bűn következménye az ószövetségi üdvtörténetben, Jézus tanításában és a jézusi tanítást értelmező egyházi megnyilatkozásokban

Az erkölcsi feltámadás reménye az Ószövetségben, ténye és alapja az Újszövetségben; a jézusi tanítást értelmező egyházi megnyilatkozásokban és az egyház gyakorlatában

Az Ószövetség, az Újszövetség és az Újszövetségi tanítást értelmező egyház megnyilatkozásai az ember megigazulásáról, jobbá (szentté) válásának folyamatáról

„A Messiás mint a népek világossága” Vallás, világvallások, egyház, kinyilatkoztatás

A vizsgázó legyen képes az üdvtörténet alapigazságait (a hit előfeltételeit) az ész természetes fényében vizsgálni (a történettudomány és a filozófia segítségével).

A vallás ténye és lehetősége. A Krisztus-esemény bizonyossága A vallás ténye és lehetősége

A vallás fogalma és lehetősége a katolikus egyház önértelmezésében

Zsinati megnyilatkozások: a vallásszabadságról, az ökumenizmusról és a nem keresztény vallásokról (hinduizmus, buddhizmus, zsidó vallás, iszlám)

A Krisztus-esemény történetileg igazolható elemei

Az egyház és a kinyilatkoztatás Az egyház ószövetségi gyökerei

Az egyház jézusi eredetének ténye és szükséges volta az újszövetségi iratok alapján

Az egyház fogalma a katolikus egyház önértelmezése alapján

A kinyilatkoztatás és a sugalmazás fogalma, módjai és lehetősége

Az ószövetségi kinyilatkoztatás ténye

Jézus mint hitet eredményező és feltételező Kinyilatkoztatás

A hit és cselekvés összefüggése, a hit mint ésszerű engedelmesség

Az egyház mint a kinyilatkoztatás tévedhetetlen hirdetője

TÖRTÉNELEM

Vallás és kultúra az ókori Keleten

Az egyes civilizációk vallási és kulturális jellemzőinek azonosítása.

A demokrácia kialakulása Athénban Az athéni demokrácia intézményei, működése.

A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralom kialakulása A hódító háborúk társadalmi és politikai következményei a köztársaság korában.

Az antik hitvilág, művészet, tudomány A görög hitvilág néhány jellemző vonása (pl. többistenhit, halhatatlan istenek), a legfontosabb istenek nevének ismerete.

A klasszikus kor és a hellenizmus kimagasló kulturális emlékei.

A római építészet jelentős alkotásainak azonosítása.

A római városépítés jellegzetességei és emlékei Pannóniában.

A kereszténység kialakulása és elterjedése A kereszténység főbb tanításai.

A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása A Nyugat-római Birodalom bukása és a népvándorlás.

A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői

A középkori uradalom jellemző vonásai (pl. vár, majorság, jobbágytelek). A mezőgazdasági technika fejlődésének néhány jellemző mozzanata a X-XI. században.

A nyugati és keleti kereszténység Az egyház politikai szerepe a nyugati kereszténységben.

Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése Az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai. A világvallások civilizáció-formáló szerepe.

A középkori városok Egy középkori város jellemzőinek bemutatása. A középkori kereskedelem sajátosságai.

Egyházi és világi kultúra a középkorban Az egyház szerepe a középkori művelődésben és a mindennapokban. A romanika és a gótika főbb stílusjegye. A lovagi kultúra és értékrend néhány eleme.

A humanizmus és a reneszánsz Itáliában A humanizmus és a reneszánsz főbb jellemzői.

Az angol és a francia rendi állam működése

Az Oszmán Birodalom terjeszkedése Az Oszmán Birodalom katonai rendszerének jellemző vonásai, források alapján.

Az oszmán hódítás irányai, legfontosabb állomásai a XIV—XVI. században.

A magyar nép őstörténete és vándorlása

A magyar nép vándorlása térkép alapján.

A honfoglalástól az államalapításig A honfoglalás. A honfoglaló magyarság társadalma és életmódja, források alapján. Géza fejedelemsége és Szent István államszervező tevékenysége.

Az Árpád-kor Az Aranybulla. A tatárjárás és az ország újjáépítése IV. Béla idején.

Társadalmi és gazdasági változások Károly Róbert, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond idején Károly Róbert gazdasági reformjai. A magyar városfejlődés korai szakasza.

A Hunyadiak Hunyadi János harcai a török ellen. Mátyás király uralkodói portréja intézkedései alapján.

Kultúra és művelődés Jelentős Árpád- és Anjou-kori művészeti emlékek felismerése.

A nagy földrajzi felfedezések és következményei

A nagy földrajzi felfedezések legfontosabb állomásai térkép alapján. Az Európán kívüli civilizációk hatása Európára, és a gyarmatosítás.

Reformáció és katolikus megújulás A reformáció főbb irányzatai források alapján (lutheránus, kálvinista). A katolikus megújulás, az ellenreformáció kibontakozása. A barokk stílus jellemzői.

A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában A francia abszolutizmus XIV. Lajos korában. Az alkotmányos monarchia működése.

A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás A felvilágosodás legjelentősebb gondolatai és főbb képviselői források alapján.

A mohácsi csata és az ország három részre szakadása

A mohácsi vész és az ország részekre szakadása. Végvári küzdelmek.

Az Erdélyi Fejedelemség virágkora Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete (pl. három nemzet, vallási tolerancia).

A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc A Rákóczi szabadságharc fordulópontjai. A szatmári béke.

Magyarország a XVIII. századi Habsburg

Birodalomban Demográfiai változások, a nemzetiségi arányok alakulása. Mária Terézia és II. József reformjai.

Művelődés, egyházak, iskolák A hazai reformáció és a barokk kulturális hatásai források alapján.

A francia polgári forradalom politikai irányzatai, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata

VI. melléklet

Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatának alapkérdései. Az alkotmányos monarchia válsága és bukása.

A napóleoni háborúk és a Szent Szövetség Európája

A XIX. század eszméi A korszak főbb eszmeáramlatainak (liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus és szocializmus) jellemzői források alapján.

A legfontosabb állam- és alkotmányjogi fogalmak (pl. alkotmány, parlament, képviseleti rendszer, szavazati jog, hatalommegosztás).

Az ipari forradalom és következményei Az ipari forradalom legjelentősebb területei (könnyűipar, nehézipar, közlekedés) és néhány találmánya. Az ipari forradalom teremtette ellentmondások (pl. környezetszennyezés, életmódváltozás, a nyomor kérdése).

Nagyhatalmak és katonai-politikai szövetségek a századfordulón Az USA *kialakulása és nagyhatalommá válása*. Németország nagyhatalommá válása. A balkáni konfliktusok okai.

Tudományos, technikai felfedezések, újítások és következményeik A második ipari forradalom alapvető vonásainak bemutatása. A technikai fejlődés hatása a környezetre és az életmódra, konkrét példák alapján.

A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései

A reformkor fő kérdései. Széchenyi és Kossuth reformprogramja.

A reformkori művelődés, kultúra A korszak kulturális életének főbb jellemzői.

A polgári forradalom A pesti forradalom eseményei. Az áprilisi törvények.

A szabadságharc A főbb hadjáratok, a katonai erőviszonyok alakulása, a vereség okai. A Függetlenségi Nyilatkozat.

A kiegyezés előzményei és megszületése A kiegyezés megszületésének okai. A kiegyezés tartalma és értékelése.

Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában Kibontakozó ipar, fejlődő mezőgazdaság,

közlekedés. Budapest világvárossá fejlődése. Az átalakuló társadalom sajátosságai. Nemzetiségek a dualizmus korában. A cigányság helye a magyar társadalomban.

Az életmód, a tudományos és művészeti élet fejlődése Az életmód változásai a századfordulón. A magyar tudomány és művészet néhány kiemelkedő személyisége.

Az első világháború jellege, jellemzői;

Párizs környéki békék Szövetségi rendszerek, frontok, az új típusú hadviselés jellemzői. A Párizs környéki békék területi, etnikai és gazdasági vonatkozásainak elemzése.

A gazdaság és a társadalom új jelenségei a fejlett világban A modern életforma néhány jellegzetessége (pl. mozi, autó). A nők szerepének változása.

Tekintélyuralmi rendszerek Közép-Európában és az olasz fasizmus

Az USA és az 1929-33-as gazdasági válság A világválság jelenségei, gazdasági és társadalmi következményei.

A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa A náci Németország legfőbb jellemzői. A náci ideológia és propaganda.

A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920-30-as években A bolsevik hatalomátvétel körülményei. A sztálini diktatúra legfőbb jellemzői.

A második világháború előzményei jelentős fordulatai A világháború előzményei, katonai és politikai fordulópontjai. A holocaust.

A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői Az ENSZ létrejötte, működése. Nemzetközi konfliktusok a hidegháború idején (pl. Korea, Kuba, Suez).

A szocialista rendszerek bukása A szovjet blokk kialakulása és jellemzői. Rendszerváltozás Kelet-Közép-Európában.

Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása és következményei

Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása. Trianon gazdasági, társadalmi és etnikai hatásai.

A Horthy-rendszer jellege és jellemzői Az ellenforradalmi rendszer konszolidációjának legfontosabb lépései.

Művelődési viszonyok és az életmód Társadalmi rétegződés és életmód a húszas-harmincas években.

A magyar külpolitika mozgásteret, alternatívái A magyar külpolitika céljai és kapcsolatai a két világháború között.

Magyarország részvétele a világháborúban Magyarország háborúba lépése és részvétele a Szovjetunió elleni harcokban.

A német megszállás és a holocaust Magyarországon Magyarország német megszállása és a nyilas hatalomátvétel. A holocaust Magyarországon (pl. zsidótörvények, gettósítás, deportálás).

A szovjet felszabadítás és megszállás

A szovjet felszabadítás és megszállás. Az ország háborús emberáldozata és anyagi vesztesége.

A határon túli magyarság sorsa A magyarság helyzetének főbb jellemzői a szomszédos országokban.

A kommunista diktatúra kiépítése és működése Az 50-es évek jellemzői, a rendszer működése a Rákosi korszakban. Életmód és mindennapok.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének okai és főbb eseményei. A megtorlás megnyilvánulási formái, áldozatai.

A Kádár-rendszer jellege, jellemzői A rendszer jellemzői a Kádár korszakban. Életmód és mindennapok.

A rendszerváltozás A rendszerváltozás tartalma és következményei (pl. államforma, szabadságjogok, függetlenség).

A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztszovjet rendszerek problémái

A közép-európai régió sajátos problémái.

Az európai integráció története Az Európai Unió legfontosabb intézményei.

A „harmadik világ” A fejlődő országok főbb problémái (pl. népességnövekedés, szegénység, élelmezési-és adósságválság).

Fogyasztói társadalom; ökológiai problémák, a fenntartható fejlődés A technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a természeti környezetre.

A globális világ kihívásai és ellentmondásai A tömegkultúra új jelenségei (pl. film, reklám).

Alapvető állampolgári ismeretek

Az emberi jogok ismerete és a jogegyenlőség elvének bemutatása. Az állampolgári jogok, kötelességek.

Etnikumok és nemzetiségek a magyar társadalomban Nemzetiségek a mai magyar társadalomban (pl. számuk, arányuk, helyzetük, intézményeik).

A magyarországi romák A hazai romák helyzete (oktatás, lakhatás, egészségügy, foglalkoztatás). A diszkrimináció fogalma.

A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság A választási rendszer. A helyi önkormányzatok feladatai, szervezetei és működésük.

Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások Demográfiai változások Magyarországon az elmúlt fél évszázadban.

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

Vizuális eszközök fajtáinak felismerése és helyes használata a képelemzések során

A vizuális közlés eszközeinek (pont, vonal, sík, felület, tónus, szín, kompozíció) felismerése és használata az elemzés során.

Térábrázolási módok felismerése. A vizuális minőségek (tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra) ismerete és megkülönböztetése.

A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (nézőpont, arányok) ismerete és alkalmazása. A színharmóniák, színkontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, szimultán, magában való, mennyiségi, minőségi) felismerése.

A vizuális eszközök jelentését meghatározó összefüggések, a kontextus felismerése és értelmezése az elemzés során.

Művészeti technikák A művészetben használt alkotói technikák felismerése. A technikák leíró jellegű ismerete, az eljárás lépéseinek ismerete.

A tömegkommunikáció és média eszközei A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete. A fotó és a mozgókép műtípusainak ismerete. Tárgy és környezetének kapcsolata A különböző művészeti korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok stílusjegyeinek ismerete, ezek alapján történő besorolása, funkció- és formaelemzése.

Művészeti ágak, műfajok

Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok és művészetföldrajzi területek A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, iparművészet) legfontosabb jellemzőinek ismerete.

A képzőművészeti műfajok ismerete. A legfontosabb jellemzők ismerete. A legfontosabb alkotások és alkotók ismerete, felismerése és stílus meghatározása.

A műelemző módszerek (stílustörténeti, forma-funkció, forma-tartalom, összehasonlító ikonográfia) ismerete és használata az elemzés során.

A művek tárgyi és kulturális összefüggéseinek felismerése. A műalkotás létrehozásában szereplő tényezők (kulturális környezet, megrendelői igény, technikai feltételek, alkotói beállítottság) ismerete.

Őskor művészete Az őskori ember művészete. A termékenységszobrok. A barlangfestészet kialakulásának okai és fejlődési fokozatai. A halottkultusszal és a termékenységgel kapcsolatos építmények Franciaország és Anglia területén.

Mezopotámia művészete Az ókori Mezopotámia népeinek és birodalmainak művészete; sumer, akkád, Babilon, asszír, perzsa. A vallásos és uralkodói reprezentáció építészeti és szobrászati emlékei.

Egyiptom művészete Az ókori Egyiptom halottkultusszal összefüggő építészete, a sírhelyek

típusának alakulása a masztabáktól a Királyok völgyéig. A fáraókultusz és a szobrászat, festészet kapcsolata. A szobrászat és a festészet stílusjegyei az Ó- és az Újbirodalomban.

Görög művészet Az ókori görög építészet formavilága, az oszloprendek. A görög kultúrában kialakult épülettípusok, a templom, a színház és a különböző funkciójú épületegyüttesek, az akropoliszok és a szent körzetek. Az antik görög szobrászat nagy korszakai, az archaikus a klasszikus és a hellenisztikus kor szobrászatának jellemző jegyei. A görög vázafestészet nagy korszakai, a geometrikus s fekete- és a vörösalakos vázafestészet jellemzői.

Római művészet Az ókori Római Birodalom művészete. A Római Birodalomban kialakult városépítészeti feladatok megoldása, a fórumok, a vízvezetékek, az amphiteátrumok és a boltozatos közfürdők építésze, a római lakóház típusa. A római szobrászatban létrejött új típusok, a portré- és a császárszobrok dombormű szobrászat a császári reprezentációt szolgáló diadalíveken. A festészet fennmaradt emlékei Pompeiiben és az ott megállapítható stíluskorszakok. Az iparművészet emlékei. Pannónia provincia művészeti emlékei, Aquincum fontosabb leletei.

Ókeresztény művészet A katakombák keletkezése és freskóinak stílusa. Az ókeresztény szimbólumok a díszítőművészetben. A kora keresztény építészet emlékei, a keresztény templomtípus kialakulása.

Bizánc és az iszlám világ művészete A bizánci birodalom építészetének sajátosságai, az Hagia Sophia és a ravennai emlékek. A mozaikfestészetben alkalmazott technika, a jellemző stílusjegyek és az ábrázolt témák. Az iszlám világ épülettípusai a vallás és a hatalom igényeinek megfelelően. Az épületek díszítésénél alkalmazott formai megoldásai.

Népvándorlaskor Népvándorlás-kori népek ötvösművészetének díszítőelemei, a fontosabb emlékek. A honfoglaló magyarság művészetének és hiedelemvilágának kapcsolata a sírleletek alapján. A ruházat részei; a veretes öv, a tarsolytábla, a hajfonat- és ruhakorongok és a süvegcsúcs.

Román kor művészete Az európai román kor építésze Németországban és Franciaországban. A szobrászat és festészet formai és tartalmi sajátosságai. Magyar román kor művészeti emlékei. Építészeti és szobrászati emlékek a román kori Székesfehérvárról, Jákról és Pécsről. A magyar koronázási jelvények, (a korona a jogar az országalma és a palást) keletkezése, a különböző elméletek az egyes darabok keletkezéséről.

Gótika művészete Az európai gótika művészetének stílusjegyei. A gótikus katedrálisok építésze, kiemelten a francia katedrálisokat; Saint Denis, párizsi Notre-Dame, Reims és Amiens katedrálisai. A gótikus szárnyasoltár. Az épületszobrászat és a festészet formai jegyei. A gótikus üvegablak-festészet. A magyarországi gótika művészeti emlékei. A koragótika megjelenése Esztergomban, Pannonhalmán, Zsámbékon és Bélapátfalván. A klasszikus és a későgótika

szobrászati, festészeti és ötvösművészeti emlékei.

Reneszánsz művészet Az itáliai reneszánsz művészet igazodása az új humanista filozófiához és irodalomhoz, a klasszikus kultúra felélesztésére, a kor igényeihez igazított felhasználásra tett kísérletek. Az építészetben használt formai elemek, az épületek kialakításánál figyelembe vett alapelvek. A szobrászat és festészet stílusjegyei, a reneszánsz gondolkodás megjelenése a formai jegyekben és a témaválasztásban. A quattrocento három nagy művészegyéniségének munkássága; Leonardo, Michelangelo és Raffaello művei. A németalföldi és német reneszánsz sajátos vonásai. A festészet és grafika jellemző jegyei és témái az eltérő kultúrkör tükrében. A reneszánsz művészet korai jelentkezése Magyarországon. A Mátyás király udvarában kialakult humanista kultúra és az olasz és dalmáciai mesterek tevékenysége során keletkezett művészeti emlékek.

Barokk művészet Az európai barokk építészet, szobrászat és festészet fő jellemzői. Az egyházi és udvari barokk az abszolutisztikus berendezkedésű államokban, különös tekintettel Spanyolországra és Franciaországra. A holland területen kialakult protestáns barokk művészet jellemzői, az itt kialakult új festészeti műfajok. A magyarországi barokk művészet emlékei. A barokk templom és kastélyépítészet Magyarországon. A barokk főnemesi kultúra emlékei. Az ősgalériák kialakulása és a kiemelkedő portréfestő, Mányoki Ádám hazai működése. A köztéri és a templomi szobrászat emlékei.

Klasszicizmus és romantika művészete Az európai klasszicizmus és romantika irányzatának építészeti, szobrászati és festészeti emlékei, különös tekintettel a franciaországi emlékekre. A klasszicista, a historizáló és eklektikus építészet jellemzői. A klasszicizmus és a romantika szobrászatának és festészetének törekvései, egy-egy jelentős alkotójuk. A klasszicizmus és romantika művészeti emlékei Magyarországon. A klasszicista portré és tájképfestészet képviselői. A romantika magyarországi sajátosságai. A nemzeti történelem eseményeit feldolgozó festészet és szobrászat. Realizmus A XIX. században jelentkező realista tendenciák a festészetben. A barbizoni festőiskola. A Courbet-i realista festészet. Realista tendenciák Magyarországon festészetében, Paál László Barbizonban és Munkácsy Mihály.

Impresszionizmus és posztimpresszionizmus Az impresszionizmus, a neoimpresszionizmus és a posztimpresszionizmus festészetének törekvései. Az impresszionisták festészeti mozgalma Franciaországban, hatása a festői látásmód megváltozására. A neoimpresszionisták (pointilisták) művészeti törekvései és festésmódja. A három nagy posztimpresszionista festő, Cézanne, Van Gogh és Gauguin munkássága és hatása a következő művészgeneráció festészetére.

Századforduló művészete: szimbolizmus, szecesszió Az európai századforduló művészete. A szimbolizmus festészeti törekvései és a szecesszió festészetének követői. A szecesszió építészete,

iparművészete és központjai (Anglia, Franciaország, Németország, Bécs, Spanyolország).

A magyarországi századforduló művészete. A szecessziós építészet, festészet és iparművészet jelentkezése és kapcsolata a magyar népművészettel. A gödöllői művésztelep létrejöttének célja és jelentős alkotói.

Avantgárd irányzatok a XX. század elején. A fauve, expresszionista, kubista, futurista, dadaista irányzatok törekvései, jelentősebb művészeik és műalkotásaik Európában és Magyarországon. A fauve irányzat festési eljárásának fő jellemvonásai és vezetőjük Matisse művészete. Az expresszionista festészeti mozgalom kialakulása, a Die Brücke és a Blaue Reiter csoport. A kubista festészet kialakulása és fejlődési szakaszai Braque és Picasso munkásságában. Az olaszországi futurista mozgalom festészeti és szobrászati alapelvei. A dadaista alkotók művészeti elvei és jelentős műveik.

A XX. századi építészet irányzatai A Bauhaus, De Stijl, funkcionalista, purista és organikus építészet jellemzői, jelentős építészek és művek. Művészet a két világháború között

A szürrealista iskola kialakulása, jelentős képviselői és alkotási alapelvei. A geometrikus és a lírai absztrakció irányzatai Európában, jelentős képviselőik és alkotásaik Művészet a második világháború után

Neoavantgárd irányzatok: informel (tasizmus, gesztusfestészet, kalligráfia), tudományos, technicista irányzatok (Op-art, kinetika, minimal-art, post-painterly abstraction, konceptuális művészet, land art, earth art, arte povera).

A Pop art mozgalom művészeti törekvései és új kifejezési eszközei; combine painting, assemblage, environment. A Nouveau Realisme és a hiperrealizmus.

Transzavantgarde és posztmodern művészeti irányzatok törekvései. A művészek által a társadalmi-gazdasági helyzetre adott válaszok. Az alkotók új kifejezési formái; akcióművészet; happening, performance, fluxus, body art, process art, mail art, magánmitológia, Spurensicherung

MAGYAR NYELV

Ember és nyelv A nyelv mint jelrendszer. A beszéd mint cselekvés. A nyelv és a gondolkodás viszonya. Nyelvcsalád, nyelvtípus. A nyelvhasználat társadalmi vonatkozásai.

Kommunikáció A kommunikációs folyamat tényezői és funkciói, ezek összefüggései a kifejezésmóddal. A kommunikáció interdiszciplináris jellege. Jel, jelrendszer.

Nyelvi és vizuális kommunikáció. A nyelvhasználat, mint kommunikáció. Kommunikációs funkciók és közlésmódok. Személyközi kommunikáció.

A tömegkommunikáció.

A magyar nyelv története Változás és állandóság a nyelvben. A magyar nyelv rokonsága. A magyar nyelv történetének fő szakaszai. A tihanyi apátság alapítólevele, a Halotti beszéd és könyörgés, Ó-magyar Mária-siralom. Nyelv és társadalom Nyelvművelés. Társadalmi és területi nyelvváltozatok. Kisebbségi nyelvhasználat. A határon túli magyar nyelvűség. **Tömegkommunikáció és a nyelvhasználat.** Rétegzettség és norma a nyelvhasználatban. A nyelvi szintek

Hangtan. Alaktan és szótan. Mondattan. A mondat szintagmatikus szerkezete. A mondat a szövegben. Logikai és grammatikai viszonyok az összetett mondatban. Szókincs és frazeológia.

A szöveg A szöveg és kommunikáció. A szöveg szerkezete és jelentése. Szövegértelmezés. A szöveg szóban és írásban. Az intertextualitás. A szövegtípusok. Szöveg a médiában.

A retorika alapjai A nyilvános beszéd. Érvelés, megvitatás, vita. A szövegszerkesztés eljárásai.

Stílus és jelentés Szóhasználat és stílus. A szójelentés. Állandósult nyelvi formák. Nyelvi, stilisztikai változatok. Stíluseszközök.

MAGYAR IRODALOM

Életművek a magyar irodalomból Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila.

Az életmű: az életút jelentős tényei, a főbb művek szövegismeretén alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között.

Memoriterek.

Portrék Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János.

Két-három lírai és/vagy néhány epikai/drámái alkotás bemutatása, értelmezése.

Memoriterek.

Látásmódok Zrínyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos.

Választandó legalább három szerző a felsoroltak közül. (A lista bővíthető legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.)

A kortárs irodalomból Legalább egy szerző 2-3 lírai és/vagy epikai művének értelmezése az 1980-tól napjainkig tartó időszakból.

Irodalmi nyilvánosság; nyomtatott szöveg, digitális közlés.

Világirodalom Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia.

A romantika, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig) jellemzői és egy-két kiemelkedő képviselője.

Színház és dráma Színház és dráma különböző korszakokban.

1-1 mű értelmezése: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: Bánk bán, Madách Imre: Az ember tragédiája.

Az irodalom határterületei Az irodalom kulturális határterületei. Népköltészet, műköltészet, folklór.

A szórakoztató irodalom hatáskeltő eszközei, egy-két tipikus műfaja. Mítosz, mese és kultusz.

Sikerek, divatjelenségek. Az irodalmi ismeretterjesztés nyomtatott és elektronikus műfajai.

Regionális kultúra Interkulturalitás.

A régió, a tájegység, a település irodalmi, kulturális hagyományai. Kisebbségi irodalmak. Életmódra, kulturális szokásokra utaló dokumentumok bemutatása.

Témák, motívumok Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése.

Az olvasott művekben motívumok, témák változatainak felismerése, értelmezése.

Műfajok, poétika Műnemek, műfajok. Poétikai fogalmak alkalmazása.

Korszakok, stílustörténet A kifejezőmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól a szimbolizmusig.

MATEMATIKA

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

Halmazelmélet

Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a

VI. melléklet

halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).

Logika

Logikai műveletek. Fogalmak, tételek, bizonyítások a matematikában. A negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása. A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása. Egyszerű matematikai szövegek értelmezése. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása. Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.

Kombinatorika

Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.

Gráfok

A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.

Számelmélet, algebra

Számfogalom

A valós számkör. A valós számok különböző alakjai. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága. Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.

Számelmélet

Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Egyszerű oszthatósági feladatok.

Algebrai kifejezések, műveletek

Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.

Hatvány, gyök, logaritmus

Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok). A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.

Egyenletek, egyenlőtlenségek

Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek. A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek. Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya. Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.

Függvények, az analízis elemei

Függvények

A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai.

Függvények grafikonjai, függvénytranszformációk

Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyökfüggvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $f(c \cdot x)$

Függvények jellemzése

Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás .

Sorozatok

Számtani sorozat, mértani sorozat. Kamatos kamat számítása.

Geometria, koordináta geometria, trigonometria

Alapfogalmak, pontthalmazok

Tételek távolsága, szöge. Nevezetes pontthalmazok.

Geometriai transzformációk

Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok. Középpontos hasonlóság, hasonlóság.

Hasonló alakzatok tulajdonságai. Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.

Síkgeometriai alakzatok

Háromszögek, négyszögek, sokszögek, kör Tétel az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra – alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban. Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik. Szabályos sokszögek. A kör és részei. Kör és egyenes kölcsönös helyzete.

Térbeli alakzatok

Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.

Kerület-, terület-, felszín- és térfogat számítás

Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszínének és térfogatának számítása.

Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.

Vektorok

A vektor fogalma. Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.

Trigonometria

Szögfüggvények fogalma. Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.

Koordináta geometria

VI. melléklet

Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.

Valószínűségszámítás, statisztika

Leíró statisztika

Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai(kördiagram, oszlopdiagram).
Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép,
rendezett minta közepe (medián), leggyakoribb érték (módusz). Szórás.

Valószínűségszámítás

Valószínűség fogalma. A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel.

IDEGEN NYELV

Egyén és társadalom. (Család, a család szerkezete és szerepe. A barátok szerepe, a legjobb barát jellemzése. Tipikus férfi, tipikus nő jellemzése. Kapcsolattartás, ismerkedési formák. Zsebpénz, napi rutin, házimunka. Külső megjelenés, a divat fontossága.)

Lakóhely, otthon. (Ház, lakás leírása, berendezése. Élet városban, és falun. A városi élet előnyei és hátrányai. Közlekedés, útvonal leírása. Lakóhelyed nevezetességei.)

Iskola, oktatás.(Iskolarendszerek. Iskolánk jellegzetességei. Kedvenc tantárgyaid. Mit szeretsz és mit nem. Továbbtanulási tervek. Iskolai konfliktusok. A jövő iskolája.

A munka világa.(A frissen végzettek munkalehetőségei, a munkaerő piac jellemzése. Nyári munkavállalás előnyei és hátrányai. Kétkezi- és szellemi foglalkozások. Az ideális munkahely, a munkavállalás szempontjai. Személyes állástervek. Felkészülés egy munkainterjúra. Munkavállalás külföldön - előnyök és nehézségek)

Étkezés.(Étkezés vendéglátóhelyen, kedvenc étterem jellemzése. Kedvenc étel elkészítésének leírása. Az iskolai étkeztetése minősége. Gyorséttermek előnye, hátránya. Egészséges étkezés. Vegetáriánus étrend értékelése, táplálkozási zavarok. A magyar konyha jellemzői. Az adott idegennyelvi kultúra táplálkozási szokásai, konyhája.)

Szolgáltatások, vásárlás. (Kedvenc bolt bemutatása. Egy emlékezetes reklám felidézése, a reklám szerepe. Márkás termékek értékelése. Online vásárlás és a hagyományos vásárlás összehasonlítása. Üzletfajták jellemzése –szaküzlet, szupermarket, piac. Reklamáció a boltban)

VI. melléklet

Utazás, turizmus. (Egyéni utazás és társas utazás. Álom-úticélok. Közlekedési eszközök jellemzése – előnyeik-hátrányaik. Egy utazás megtervezésének lépései, a legkalandosabb úti élmény elbeszélése. Utazási problémák – betegség, időjárás, szállás, közlekedési eszköz meghibásodás, menetrendszerinti járatok késése, poggyász vagy úti okmányok elvesztése stb.)

Kultúra és szabadidő. (Kedvenc szabadidős tevékenység, hobbi bemutatása. A TV nézés előnye és hátrányai. Olvasási szokások, kedvenc regény bemutatása. Kedvenc zenei műfaj bemutatása, egy koncertélmény elmesélése. Kedvenc film élmény.)

Sport. (Kültéri és beltéri sportok előnye és hátrányai. Egyéni avagy csapatsport. Kedvenc sportág jellemzése – szabályok, játékosok, felszerelések . Sportolás vagy szurkolás. Extrém sportok értékelése. Mitől sport a sport? Kellenek-e a mérhető eredmények? Sport és alakformálás, sport és egészség avagy sport és izgalom. A legdrámaibb sportpillanat.)

Hétköznapiak és ünnepek. (Napirend, időbeosztás. Hétköznapi és ünnepi étkezés. A születésnap megünneplése. Más családi ünnepek. Nemzeti és vallási ünnepeink. Az adott célnyelv kulturális ünnepei.)

Egészség, egészséges életmód.(Az egészséges életmód jelentősége. Stresszoldó módszerek, a jó közérzet megtartásának feltételei. Egészséges táplálkozás. Betegségek fajtái – fertőző betegségek, csípések, balesetek, törések, allergiás reakciók. Megelőzés, védekezés. Orvosi beavatkozások. Az ideális orvos/nővér jellemzése. Legutolsó betegség leírása.)

Természet és környezet. (A jövő energiaforrásai, alternatív energiaforrások és elterjedtségük. A globális felmelegedés okai és várható következményei. Személyes felelősség a környezetvédelemben. Védett és veszélyeztetett állatfajok és természetes lelőhelyeik. Kedvenc természeti tájegység bemutatása. Évszakok, időjárás. Kedvenc időjárási viszonyok között űzött tevékenységek)

Tudomány és technika.(Az információszerzés modern forrásai. Népszerű tömegkommunikációs eszközök, hagyományos kommunikációs eszközök, 21.századi kommunikációs eszközök, ezek előnye és hátránya. A technikai fejlődés pozitív és negatív hatásai. A legjelentősebb találmány. Háztartási gépek az ember szolgálatában. A számítógép előnye

FÖLDRAJZ

Térképi ismeretek

A térképi ábrázolás A térképek jelrendszere Térképi gyakorlatok. Az úrtérképezés

Kozmikus környezetünk

A Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegyetemben. A Nap és kísérői. A Föld és mozgásai Űrkutatás az emberiség szolgálatában

A geoszférák földrajza

A kőzetburok Földtörténet A Föld szerkezete és fizikai jellemzői A kőzetburok szerkezete A kőzetlemez-mozgások okai és következményei A kőzetlemezek mozgásai A hegységképződés A kőzetburok (litoszféra) építőkövei A Föld nagyszerkezeti egységei A földfelszín formálódása A levegőburok A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete A levegő felmelegedése A égnyomás és a szél Az általános légkörzés Az általános légkörzés rendszere. Víz a légkörben Az időjárás és az éghajlat A vízburok földrajza A vízburok kialakulása és tagolódása A világtenger Az óceánok és a tengerek A világtenger társadalmi-gazdasági hasznosítása A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk A felszín alatti vizek A komplex vízgazdálkodás elemei A jég és felszínformáló munkája A talaj A geoszférák kölcsönhatásai

A földrajzi övezetesség

A szoláris és a valódi éghajlati övezetek Szoláris éghajlati övezetek A vízszintes földrajzi övezetesség A forró övezet Mérsékelt övezet Melegmérsékelt öv Valódi mérsékelt öv. idegmérsékelt öv A hideg övezet A függőleges földrajzi övezetesség

A népesség- és településföldrajz

A népesség földrajzi jellemzői A népesség számbeli alakulása, összetétele foglalkozási szerkezetét, övetkeztesen abból a gazdaság fejlettségére. A települések földrajzi jellemzői

A világ változó társadalmi-gazdasági képe

A világgazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai A világgazdaság felépítése, ágazatai A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolata A világ élelmiszer-gazdaságának jellemzői és folyamatai A mezőgazdaság és az élelmiszer-gazdaság kapcsolata A világ energiagazdaságának és iparának átalakulása Energiagazdaság Mutassa be az energiagazdaság szerepét a gazdasági életben. A harmadik és a negyedik szektor jelentőségének növekedése

A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok

A világgazdasági pólusok A világgazdaság peremterületei Egyedi szerepkörű országcsoportok és országok

Magyarország földrajza

A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai Magyarország természeti adottságai Földtani adottságok Magyaránzza folyamatára vagy táblázat segítségével a földtörténeti idők meghatározó jelentőségű geológiai eseményeit. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői Népeség- és településföldrajzi jellemzők Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe A Kisalföld és a Nyugati-peremvidék (Alpokalja) Hazánk nagyrégióinak (tervezési-statisztikai régióinak) természetes társadalomföldrajzi képe Magyarország környezeti állapota

Európa regionális földrajza

Európa általános természetföldrajzi képe Európa általános társadalomföldrajzi képe Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai környezetgazdálkodási törekvéseit. Észak-Európa Nyugat-Európa Dél-Európa Közép-Európa tájainak és országainak természetes társadalomföldrajzi képe Kelet-Európa természet- és társadalomföldrajzi vonásai

Európán kívüli földrészek földrajza

A kontinensek általános természet-és társadalomföldrajzi képe Ázsia Általános földrajzi kép Országai Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai Nyugat-Ázsia, arab világ Ausztrália és Óceánia Afrika általános földrajzi képe Amerika Általános földrajzi képe Országai

A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai

A geoszférák környezeti problémáinak kapcsolatai A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei A környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem

FIZIKA

Newton törvényei Newton I. törvénye Kölcsönhatás Mozgásállapot, - változás. Tehetetlenség, tömeg. Inerciarendszer. Newton II. törvénye. Erőhatás, erő, erők szuperpozíciója eredő erő támadáspont, hatásvonal. Newton III. törvénye. Lendület, lendületváltozás, lendületmegmaradás.

Pontszerű és merev test egyensúlya Forgatónyomaték

Mozgásfajták Anyagi pont, merev test. Egyenes vonalú egyenletes mozgás

Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás változó mozgás átlagsebessége, pillanatnyi sebessége, relatív sebesség. Összetett mozgások Függőleges, vízszintes hajítás

Periodikus mozgások. Az egyenletes körmozgás Periódusidő, fordulatszám

Kerületi sebesség Szögelfordulás, szögsebesség Centripetális gyorsulás Centripetális erő

Mechanikai rezgések Rezgőmozgás Ismerje a rezgőmozgás fogalmát. Harmonikus

rezgőmozgás Kitérés, amplitúdó, fázis Rezgő rendszer energiája Szabadrezgés, rezonancia, lebegés. Ingamozgás Mechanikai hullámok Hullámjelenségek. Állóhullám.

Munka, energia Munkavégzés, munka Munkafajták. Teljesítmény, hatásfok. Energiafaják (mozgási, helyzeti, rugalmas). Mechanikai energiamegmaradás tétele.

Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly

Hőtágulás Szilárd és folyékony anyagok lineáris, térfogati hőtágulása.

Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között) Gay-Lussac I. és

II. törvénye Boyle-Mariotte törvénye Egyesített gáztörvény. Gázok állapotegyenlete.

Az ideális gáz kinetikus modellje

Energiamegmaradás hőtani folyamatokban Termikus, mechanikai kölcsönhatás

Hőmennyiség, munkavégzés. A termodinamika I., II. és III. főtétele. Adiabaticus állapot változás.

Zárt rendszer

Kalorimetria Fajhő, hőkapacitás Gázok fajhői Ismerje a hőkapacitás, fajhő fogalmát, tudja kvalitatív módon megmagyarázni a kétféle fajhő különbözőségét gázoknál. Legyen képes egyszerű keverési feladatok megoldására. Tudjon egyszerű kalorimetrikus mérést elvégezni.

Halmazállapotváltozások leírása. Túlhülés. A víz különleges fizikai tulajdonságai (pl. regeláció).

Elektromos mező. Elektrosztatikai alapjelenségek elektromos töltés, térerősség feszültség.

Elektromos megosztás. Kondenzátor, kondenzátorok kapcsolása.

Egyenáram. Elektromos áramerősség Feszültségforrás, áramforrás, ellenállás. Ohm törvénye.

Fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása. Az elektromos áram munkája és teljesítménye.

Az időben állandó mágneses mező. Mágneses alapjelenségek. A mágneses mező szerkezete.

Áramjárta vezető mágneses tere, Lorentz-erő.

Az időben változó mágneses mező. Az indukció alapjelensége Mozgási indukció

Nyugalmi indukció Faraday-féle indukciós törvény, Lenz- tv., Elektromotor-generator.

Transzformátor.

Váltakozó feszültség és áram. Effektív feszültség és áramerősség, frekvencia

Elektromágneses hullámok. Az elektromágneses hullám fogalma Ismerje a mechanikai és az elektromágneses hullámok azonos és eltérő viselkedését. Terjedési

sebessége vákuumban Az elektromágneses hullámok spektruma: rádióhullámok, infravörös sugarak, fény, ultraibolya, röntgen- és gammasugarak Párhuzamos rezgőkör *zárt, nyitott*

A fény mint elektromágneses hullám. Terjedési tulajdonságok Fényforrás Fénynyaláb, fénysugár.

A fény hullámjelenségei: visszaverődése, törése, interferenciája, elhajlása, polarizációja.

Geometriai optika: tükrök (sík és gömb), lencsék képalkotása. Leképezési törvény. Prizma,

plánparalel-lemez.

A fényelektomos jelenség. Planck kvantumhipotézise, Einstein fotonhipotézise.

Az anyag szerkezete

Az atom szerkezete. Atommodellek: Thomson-, Rutherford- és Bohr-féle. **Az atommagban lejátszódó jelenségek.** Az atommag összetétele. A proton, neutron, nukleon, rendszám, tömegszám, izotóp fogalma. Természetes radioaktivitás, radioaktív bomlások (□□□□□□□□), radioaktív sugárzás (sugárvédelem). Aktivitás, felezési idő. Tömegdefektus, kötési energia. Maghasadás (láncreakció), magfúzió. Atomreaktor.

A gravitációs mező Az általános tömegvonzás törvénye. Első és második kozmikus sebesség. Műholdak. Kepler törvényei.

Csillagászat Fényév fogalma. Vizsgálati módszerek, eszközök. Naprendszer szerkezete és keletkezésének elmélete. Az ősrobbanás elmélet.

A fizikatörténet fontosabb személyiségei Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm, Joule, Ampere, Faraday, Jedlik Ányos, Eötvös Loránd, J. J.

Thomson, Rutherford, Curie-család, Planck, Bohr, Einstein, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő,

Felfedezések, találmányok, elméletek Geo- és heliocentrikus világgép „Égi és földi mechanika egyesítése” Távcső, mikroszkóp, vetítő A fény természetének problémája

Gőzgép és alkalmazásai Dinamó, generátor, elektromotor Az elektromágnesség egységes elmélete

Belső égésű motorok Az elektron felfedezésének története Radioaktivitás, az

atomenergia alkalmazása Röntgensugárzás Kvantummechanika a Az űrhajózás történetének

legfontosabb eredményei Félvezetők *Lézer*

BIOLÓGIA

Bevezetés a biológiába

A biológia tudománya

Az élet jellemzői: az élő rendszerek, szerveződési szintek

Fizikai, kémiai alapismeretek

Egyed alatti szerveződési szint

Szervetlen és szerves alkotóelemek : elemek, ionok, szervetlen molekulák, lipidek, szénhidrátok, fehérjék, nukleinsavak, nukleotidok.

Az anyagcsere folyamatai: felépítés és lebontás kapcsolata, felépítő folyamatok, lebontó folyamatok

Sejtalkotók (az eukarióta sejtben): elhatárolás, mozgás, anyagcsere, osztódás, a sejtműködések vezérlése

Az egyed szerveződési szintje

Nem sejtes rendszerek: vírusok

Önálló sejtek: baktériumok, egysejtű eukarióták

Többsejtűség: a gombák, növények, állatok elkülönülése, sejtfonalak, teleptest és álszövet

Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak: a növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából, az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából, a növények szövetei, szervei, az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése

Az emberi szervezet

Homeosztázis

Kültakaró: a bőr, szabályozás, a bőr gondozása, védelme

A mozgás: vázrendszer, izomrendszer, szabályozás, a mozgás és mozgási rendszer egészségtana

Táplálkozás: táplálkozás, emésztés, felszívódás, szabályozás, a táplálkozás egészségtana

A légzés: légcseré, gázcsere, hangképzés, szabályozás, a légzés és a légzőrendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)

Az anyagszállítás: a testfolyadékok, a szöveti keringés, a szív és az erek, szabályozás, a keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás

A kiválasztás: a vizeletkiválasztó rendszer működése, szabályozás, a kiválasztó szervrendszer egészségtana

A szabályozás: idegrendszer, az emberi magatartás biológiai pszichológiai alapjai, az idegrendszer egészségtana, a hormonrendszer, az immunrendszer

Szaporodás és egyedfejlődés: szaporítószervek, egyedfejlődés

Egyed feletti szerveződési szintek

Populáció: környezeti kölcsönhatások, kölcsönhatások

Életközösségek (élőhelytípusok): az életközösségek jellemzői, hazai életközösségek

Bioszféra

Ökoszisztéma: anyagforgalom, energiaáramlás, biológiai sokféleség, környezet- és természetvédelem

Öröklődés, változékonyság, evolúció

Molekuláris genetika: alapfogalmak, mutáció, a génműködés szabályozása

Mendeli genetika: minőségi jellegek, mennyiségi jellegek

Populációgenetika és evolúciós folyamatok: ideális és reális populáció, adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok, biotechnológia, bioetika

A bioszféra evolúciója: prebiológiai evolúció, az ember evolúciója

KÉMIA

Atomszerkezet Atom Fogalmi szint az atom alkotórészei (atommag, elektronfelhő), a legfontosabb elemi részecskék (elektron és nukleonok: proton, neutron) jelölésük, relatív töltésük, relatív tömegük; rendszám, tömegszám. Elem Fogalmi szint az elem fogalma, jelölése (vegyjel; Berzelius), izotóp fogalma, radioaktív izotópok (Hevesy György, Curie házaspár), Az ionok Fogalmi szint kation fogalma, anion fogalma. ionsugár, ionizációs energia fogalma, jele, mértékegysége; elektronaffinitás, jele, mértékegysége.

Kémiai kötések Elsőrendű kémiai kötések Fogalmi szint ionkötés, kovalens kötés, fémes kötés.

Molekulák, összetett ionok Molekula Fogalmi szint molekula fogalma, jelölése; kötő és nem kötő elektronpár. A kovalens kötés Fogalmi szint σ - és π -kötés, egyszeres és többszörös

Anyagi halmazok Anyagi halmaz Fogalmi szint anyagi halmaz fogalma, elem, vegyület, keverék, komponens, fázis.

Kémiai átalakulások

Kémiai reakció Fogalmi szint kémiai reakció fogalma, aktiválási energia. Értse a kémiai reakciók létrejöttének feltételeit (ütközés, hatásos ütközés). Termokémia A folyamatok energiaviszonyai

Reakciókinetika Reakciósebesség Katalízis Fogalmi szint katalizátor fogalma.

Szervetlen kémia

Hidrogén Anyagszerkezet Fogalmi szint izotópjai: hidrogén (H), deutérium (D), trícium (T).

Nemesgázok Anyagszerkezet Értse a nemesgázok vegyértékelektron szerkezetét. a nemesgázok rácstípusát.

Halogénelemek és vegyületeik Halogénelemek Anyagszerkezet Értse a *klór* vegyértékelektron szerkezetét, molekul szerkezetét, polaritását, rácstípusát. a vegyértékhéj szerkezetét, molekul szerkezetüket, polaritásukat, rácstípusukat.

Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik Az oxigéncsoport elemei (O, S, Se, Te) Fogalmi szint Müller Ferenc (tellur). Oxigén - Anyagszerkezet Fogalmi szint allotrópia. Oxigénvegyületek

Dihidrogénperoxid (H₂O₂) - Anyagszerkezet Értse molekul szerkezetét, polaritását. Oxidok

Hidroxidok Fontosabb fémhidroxidok Kén - Anyagszerkezet

A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik Nitrogén - Anyagszerkezet

A széncsoport elemei és vegyületeik Szén Előfordulás Fogalmi szint gyakoriság, allotrópia (grafit, gyémánt, fullerének), természetes (ásványi) és mesterséges szenek. Értse a módosulatok halmazszerkezetét. A szén vegyületei Szénmonoxid (CO) - Anyagszerkezet Értse a molekulaszervezetét, a polaritását. Széndioxid (CO₂) -

Fémek - Tulajdonságok Fogalmi szint szín, hő- és elektromos vezetés, sűrűség (könnyű- és nehézfémek).

Szerves kémia

A szerves vegyületek általános jellemzői Szerves anyag Fogalmi szint a szerves vegyületek külön tárgyalásának oka (vis vitalis elmélet, Wöhler), organogén elemek. A szerves molekulák szerkezete Fogalmi szint konstitúció, konfiguráció, konformáció, konformerek.

Szénhidrogének Alkánok, cikloalkánok (Paraffinok, cikloparaffinok) Alkán, cikloalkán (paraffin, cikloparaffin)

Halogéntartalmú szénhidrogének

Elnevezés Fogalmi szint alkil-halogenid, szabályos elnevezés, rendűség.

Oxigéntartalmú szerves vegyületek Egyszerű funkciós csoportok Fogalmi szint hidroxil-, éter-, oxocsoport (karbonilcsoport).

Nitrogéntartalmú szerves vegyületek Aminok Fogalmi szint funkciós csoportjuk.

Csoportosítás Fogalmi szint értékűség, rendűség, az egyértékű, nyílt láncú alkil-aminok homológ sorának általános képlete.

Fehérjék Építőelemek Fogalmi szint α -aminosavak. α -L-aminosavak. **Nukleinsavak** Építőelemek

Műanyagok Csoportosítás Fogalmi szint eredet szerint (természetes, szintetikus, illetve szerves vagy szervetlen láncú), feldolgozás szerint (termoplasztikus, termoreaktív). Természetes alapú műanyagok

Energiagazdálkodás Hagyományos energiaforrások Fogalmi szint kőszén, kőolaj, földgáz.

Kémiai számítások

Az anyagmennyiség Fogalmi szint relatív atomtömeg, jele; relatív molekulatömeg, jele; anyagmennyiség, jele, mértékegysége; moláris tömeg, jele, mértékegysége;

Gázok Fogalmi szint Avogadro törvénye, gázok moláris térfogata; a moláris gáztérfogat jele, mértékegysége, értéke standard nyomáson, 0 °C-on és 25 °C-on; gázok sűrűsége; gázok relatív sűrűsége, ideális gázok állapotegyenlete.

Oldatok, elegyek, keverékek Oldatok, elegyek, keverékek összetétele

Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban Összegképlet Fogalmi szint az összegképlet jelentése. Értse a tapasztalati és a molekulaképlet közötti különbséget.

Termokémia Fogalmi szint reakcióhő, képződéshő fogalma, jele, mértékegysége, Hess tétele. kötési energia, rácsenergia, hidratációs energia, ionizációs energia, elektronaffinitás

Kémiai egyensúly Fogalmi szint egyensúlyi koncentráció, kiindulási koncentráció

Kémhatás Fogalmi szint pH, vízionszorzat. K_s , K_b , disszociációfok

Elektrokémia Fogalmi szint standardpotenciál, elektromotoros erő, elektrolízis. Faraday-törvények

INFORMATIKA

Információs társadalom

Információs rendszerek az iskolában és a gazdaságban Információs rendszerek szakszerű leírása, elemeinek pontos meghatározása. Dokumentumok választása informatikai eszközök segítségével. Közhasznú magyar információs adatbázisok Annak ismerete, hogy az információ áru, hogy az információs rendszerekben, de akár csak egy címlistában is hatalmas érték lehet. Adatbiztonság, szerzői jog, etikai vonatkozások alapjainak ismerete.

Informatikai alapismeretek – hardver A számítógépek felépítése, funkcionális egységei, azok főbb jellemzői A Neumann-elvű számítógépek. A számítógép, illetve a kapcsolódó perifériák. Perifériák típusai, főbb jellemzői és feladataik.

Informatikai alapismeretek – szoftver Az operációs rendszer és főbb feladatai Az operációs rendszer részei. Az operációs rendszer funkciói. Könyvtárak (mappák) létrehozása, másolása, törlése, átnevezése. Keresés a háttértárakon. Az adatkezelés szoftver és hardver eszközei Tömörítés, víruskeresés, lemezkarbantartás, az operációs rendszer segédprogramjai. Állományok típusai Állománykezelés (létrehozás, másolás, törlés, átnevezés, nyomtatás). Hálózatok működésének alapelvei, felhasználási területei Hálózati be- és kijelentkezési programok indítása. Hozzáférési jogok, adatvédelem.

Szövegszerkesztés Szövegszerkesztő program kezelése Szövegszerkesztő program indítása. Szöveg beolvasása és kimentése. Nyomtatás. A munkakörnyezet és a nézet beállítása. Szövegszerkesztési alapfogalmak A szövegszerkesztés menete. Szövegbevitel, -javítás. Karakterformázás,

VI. melléklet

bekezdésformázás, felsorolás, számozás, tabulátorok használata. Oldalformázás. Szövegjavítási funkciók Keresés és csere funkciója. Kijelölés, másolás, mozgatás és törlés. Helyesírás-ellenőrzés, szinonimaszótár, elválasztás. Táblázatok, grafikák a szövegben Táblázatkészítés a szövegszerkesztővel, sorbarendezés, szegélyezés. Táblázatok, grafikák, képek, szimbólumok és más objektumok beillesztése a szövegbe és formázása.

Táblázatkezelés A táblázatkezelő használata. A program indítása, a munkakörnyezet beállítása. Táblázatok felépítése Táblázatok felépítése (cella, oszlop, sor). Táblázat megnyitása, mentése, nyomtatása. Adatok a táblázatokban Adattípusok. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, formázás. A cellahivatkozások használata. Képletek szerkesztése: konstans, hivatkozás, függvény. Táblázatformázás Karakter-, cella- és tartomány-formázások. Sorok, oszlopok, tartományok kijelölése. Cellák és tartományok másolása. Táblázatok, szövegek, diagramok Egyszerű táblázat készítése. Diagramtípus kiválasztása. Diagramok szerkesztése. Problémamegoldás táblázatkezelővel Tantárgyi feladatok megoldása.

Adatbázis-kezelés Az adatbázis-kezelés alapfogalmai Az adatbázis fogalma, típusai, adattábla, rekord, mező, kulcs. Adatbázis-kezelő program interaktív használata Adattípusok. Adatbevitel, adatok módosítása, törlése. Adatbázisok létrehozása, karbantartása. Alapvető adatbázis-kezelő műveletek Lekérdezések, függvények használata, keresés, válogatás, szűrés, rendezés, összesítés. Képernyő és nyomtatási formátumok Képernyő és nyomtatási formátumok tervezése és készítése.

Információs hálózati szolgáltatások Kommunikáció az Interneten Levelezési rendszer használata. Állományok átvitele, WWW, keresőrendszerek, távoli adatbázisok használata. Weblapkészítés Hálózati dokumentumok szerkezete, Weblap készítése webszerkesztővel: szöveg, kép, ugrópont bevitele. Formázási lehetőségek.

Prezentáció és grafika Prezentáció Prezentációs anyag elkészítése (szöveg, rajz, fotó, hang ...) és formázása. Grafika Grafikai eszközök használata. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása, képek beillesztése.

Könyvtárhasználat Könyvtárak A könyvtárak, könyvtártípusok funkciói. Dokumentumtípusok. Tájékoztató eszközök. Információkeresés Katalógusok, számítógépes információkeresés.

RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

Vizuális nyelv

A vizuális nyelv alapelemei Vonal A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata. A vizuális nyelvi elemek viszonyai Kompozíció, (konstrukció) Kontraszt, harmónia Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása. Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmező ábrázolásban. Vizuális nyelv és kontextus

Technikák

Adott technika adekvát használata. Az adott célnak legmegfelelőbb anyagok és technikák kiválasztása. Rajzolás Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal. Szabadkézi rajz készítése egy további technikával (pl. szénrel, krétával, pasztellel). Festés Kollázs Nyomtatás Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy szerkesztve ceruzával és szerkesztőeszközökkel. Festés akvarellal, temperával. Kollázkészítés.

Ábrázolás, látványértelmezés

Formaértelmezés Arány Ábrázoló jellegű rajz készítése során természeti és mesterséges formák karakterét meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító arányok helyes elfigyelése és visszaadása. Térértelmezés Téri helyzetek Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű ábrázolása. Térábrázolási konvenciók Ábrázoló jellegű szabadkézi rajzban választott térábrázolási rendszer következetes alkalmazása. Színértelmezés Szín- és fényviszonyok Beállítás alapján szín- és fényviszonyok helyes visszaadása (pl. szabadkézi rajzban, festéssel). Beállítás vagy elképzelés alapján tárgyak testességének, plasztikus formáinak árnyalt érzékeltetése fény-árnyék hatások segítségével. Mozgásértelmezés Egyszerű mozgás fázisainak értelmező jellegű ábrázolása (pl. fázisrajz) szabadkézi rajzban.

Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás

Térviszonyok Téri helyzetek szubjektív megjelenítése kifejező jellegű alkotásokban. Kompozíció Ornamentális és képi kompozíció létrehozása látvány vagy elképzelés alapján.

Megjelenítés sajátosságai

Vizuális nyelvi elemek A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és

VI. melléklet

térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.

Technikák

A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése. A vizuális közlés, kifejezés alábbi technikáinak leíró jellegű ismerete: grafika (magas-, mély- és síknyomás); festészeti technikák (táblakép és falfestmény; mozaik, üveglak); szobrászat (kő, agyag, fa; fémöntési technikák).

Vizuális kommunikáció

Folyamat, mozgás, idő Időt, mozgást, változást rögzítő vizuális (álló- és mozgóképi) megjelenítési módok ismerete és összehasonlítása. Kép és szöveg Kép és szöveg kölcsönhatásának elemzővizsgálata. Vizuális információ A köznap és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.

Tárgy- és környezetkultúra

Forma- és funkcióelemzés A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és ormaelemzése.

Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő besorolása, csoportosítása. Tárgyak elemzése során minél több vizsgálati szempont alkalmazása. Tervezési folyamat A tervező-, alkotófolyamat lépéseinek (kutatás, motívumgyűjtés, vázlatkészítés, modellezés, kipróbálás, tervdokumentáció készítés) ismertetése egy konkrét példán keresztül.

Kifejezés és képzőművészet

Művészeti ágak Művészeti ágak (képzőművészet, építészet és alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete. Műfajok A képzőművészet kétdimenziós (festészet, fotó, grafika), háromdimenziós műfajainak (szobrászat, installáció, land art) és időbeli kifejezéssel is bíró műfajainak (mobil szobor, happening, videó, multimédia) ismerete.

Testnevelés érettségi

A gyakorlati követelmények leírása

1. Mászás, függeszkedés (állásból indulva)

1.1 Mászás a kötélteljes magasságáig (lányok)

1.2 Függeszkedés a kötélteljes magasságáig (fiúk)

2. Gimnasztikagyakorlat – 48 ütemű egyénileg összeállított szabadgyakorlat bemutatása. (Tartalmi követelmények: minden főbb izomsoporra tervezni kell gyakorlatot, változó kiindulólhelyzeteket kell alkalmazni, legalább két nyolcütemű gyakorlat szerepeljen benne)

3. Torna – a talajgyakorlat és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy további szer kötelezően választható.

3.1 Talajgyakorlat – az öt kötelező elemet tartalmazó önállóan összeállított talajgyakorlat bemutatása

3.2 Szekrényugrás – egy tanult támaszugrás bemutatása (nők minimum 4 részes keresztben, férfiak 5 részes hosszában felállított szekrényen)

3.3 Gyűrű (fiúk) – a négy kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított gyűrűgyakorlat bemutatása

3.4 Nyújtó (fiúk) – a négy kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított nyújtógyakorlat bemutatása

3.5 Korlát (fiúk) – a négy kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított korlátgyakorlat bemutatása

3.6 Felemás korlát (lányok) – a négy kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított felemáskorlát gyakorlat bemutatása

3.7 Gerenda (lányok) – az öt kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított gerendagyakorlat bemutatása

3.8 Ritmikus gimnasztika (lányok) – a hét kötelező elemet tartalmazó (max. 45 mp-ig tartó) szabadgyakorlat és egy választott kéziszerezettel három elem bemutatása

3.8.1 Szabadgyakorlat

3.8.2 Kéziszerezetek

4. Labdajáték – egy labdajáték választása kötelező.

4.1 Röplabda

4.1.1 Kosárérintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. (a labdát legalább 1,5 m-re a fej fölé kell játszani) 3 kísérlet

VI. melléklet

4.1.2 Alkarérintéssel a labda fejfőlé játszása egy 2 m sugarú körben. (a labdát legalább 1 m-re a fej fölé kell játszani) 3 kísérlet

4.1.3 Nyitás választott technikával a támadóvonal mögé, váltott térfélre. 8 kísérlet.

4.2 Kosárlabda

4.2.1 Fektetett dobás – félpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Jobb- kezes végrehajtás. A 3 kísérletből minimum egy sikeres dobást kell végrehajtani.

4.2.2 Fektetett dobás – félpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Bal- kezes végrehajtás. A 3 kísérletből minimum egy sikeres dobást kell végrehajtani.

4.2.3 Büntetődobás választott technikával, 10 kísérlet.

4.3 Labdarúgás

4.3.1 Labdaemelgetés – a földről felvett vagy feldobott labdát váltott lábbal történő érintéssel kell levegőben tartani. 3 kísérlet

4.3.2 Szlalom labdavezetés – 10 m hosszan, öt darab egyenlő távolságra letett tömörlabda (bója) között szlalom labdavezetés oda-vissza, kapura lövés 10 méterről. 3 kísérlet

4.3.3 Összetett gyakorlat – félpályáról indulva labdavezetés, rárúgás a kaputól 8-10 méterre oldalt elhelyezett, ledöntött ugrószekrénytetőre, a visszapattanó labda kapura rúgása. 3 kísérlet

4.4 Kézilabda

4.4.1 Kapura lövés gyorsindítás után - saját védővonalról indulva átadás a félpályánál álló társnak, a futás közben visszakapott labda vezetése után egykezes beugrások kapura lövés. 3 kísérlet

4.4.2 Büntetődobás – egyenlő eloszlásban, a kapu két alsó sarkába elhelyezett zsámolyra – 5 kísérlet

4.4.3 Tetszőleges lendületszerzés után távolba dobás kézilabdával 3 kísérlet

5. Atlétika – egy futó-, egy ugró- és egy dobószám választása kötelező.

5.1 60 m-es síkfutás

5.2 2000 m-es síkfutás

5.3 Távolugrás választott technikával

5.4 Magasugrás választott technikával

5.5 Súlylökés

5.6 Kislabdahajítás

6. Választható sportág

6.1 Úszás – 50 m megtétele egy választott úszásnemben szabályos rajttal és fordulóval, 25 m teljesítése másik választott úszásnemben szabályos rajttal.

6.2 Küzdősport

6.2.1 Grundbirkózás

6.2.2 Judo – judogurulás előre

A középszintű szóbeli vizsga témakörei:

1. A magyar sportsikerek Legalább 5 magyar olimpiai bajnok megnevezése sportágával együtt. Egy, a választott helyi tantervben szereplő sportágban, az adott év hazai legfontosabb eredményeinek ismerete.

2. A harmonikus testi fejlődés A testi fejlődés rövid jellemzése általános és középiskolás korban (magasság, testsúly, iskolaérettség mozgásos cselekvések).

3. Az egészséges életmód Tájékozottság bizonyítása az egészséges életmód kialakításához szükséges alapvető ismeretekben. Az egészséges életmód összetevőinek értelmezése: rendszeres testedzés, optimális testsúly, aktív pihenés, testi higiénia, lelki egyensúly, a szabadidő hasznos eltöltése, egészségkárosító szokások (alkohol, dohányzás, drog) hatásai és megelőzésük.

4. Testi képességek Az erő, a gyorsaság, az állóképesség értelmezése. A pulzusszám alakulása terhelésre, az erőfejlesztés szabályai.

5. Gimnasztika A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon. Gyakorlatok javaslata az erő, a gyorsaság, az állóképesség fejlesztésére Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok 2-3 példa. Légzőgyakorlatok. A bemelegítés szerepe és kritériumai.

6. Atlétika A tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.

7. Torna A női és férfi tornaszerek ismertetése. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás gyakorlásnál.

8. Ritmikus gimnasztika Az RG szerepe a harmonikus mozgás kialakításában. A ritmikus gimnasztika versenyszámainak felsorolása, rövid bemutatása.

9. Küzdősportok, önvédelem Alsó, felső tagozatos és középiskolás tanulók részére 2-

VI. melléklet

2 páros és 1-1 csapat küzdőjáték ismertetése és a választás indoklása.

10. Úszás Az úszás higiéniájának ismerete. Az úszás az ember életében.

11. Testnevelési és sportjátékok Labdaérintéssel, -vezetéssel, -átadással, célfelületre történő továbbítással és az összjátékkal kapcsolatos három testnevelési játék ismertetése.

Egy választott sportjáték alapvető szabályainak ismertetése (pályaméret, játékosok száma, időszabályok, eredményszámítás, a labdavezetésre, a támadásra és védekezésre vonatkozó szabályok).

12. Természetben űzhető sportok Egy választott, természetben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés, görkorcsolya stb.) Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.